

Europese
Slangenvereniging

JAARGANG **20**
2000

I NHOUDSOPGAVE

ARTIKELEN

- **DE SLANG ALS SPIRITUELE KRACHT IN DE TRADITIONELE EN NOORD-EUROPESE CULTUUR** 7
Daan van Kampenhout
- **SLANGENVERERING IN INDIA** 12
Amrita Sivanand
- **DE SLANG WAARGENOMEN** 20
Marilyn Nissenson & Susan Jonas
- **DE SLANG KALIYA ONDERWORPEN DOOR HEER KRISHNA** 22
Amrita Sivanand
- **SNAKE HANDLING BELIEVERS** 24
Marcel van der Voort

RUBRIEKEN

- **VAN DE REDACTIE** 4
- **BOEKBESPREKING: SNAKE CHARM** *Marilyn Nissenson & Susan Jonas* 15
Marcel van der Voort
- **VRAAG & AANBOD** 30

VAN DE REDACTIE

Na Adam en Eva is het in de bijbel, en bijgevolg in de hele Christelijke wereld, nooit meer goed gekomen met de slang. Daar staat tegenover dat er vele - vroegere en hedendaagse - slangenvererende culturen bestaan. Slangen hebben daarin vaak een behoorlijk aandeel in de schepping en instandhouding van de aarde, en kunnen menigmaal bogen op een goddelijke status.

Over slangen bestaat een ongelooflijk rijke cultuurgeschiedenis. Wie zelfs maar oppervlakkig kennis neemt van de godsdienst en cultuur van vooral de Egyptenaren, maar ook die van Grieken, Romeinen, Indiërs, Chinezen, veel neger- en indianenstammen (van zowel Noord-, Midden- als Zuid-Amerika),

Aboriginals, West-Europeanen enz., stuit bij herhaling op slangen die er een bijzonder vooraanstaande rol in spelen. Hun geheimzinnige manier van tevoorschijn kruipen en verdwijnen is in veel culturen in verband gebracht met magie, geesten, zielen, voorouders en de onderwereld; de slang symboliseerde, en symboliseert nog, onsterfelijkheid, oneindigheid, onafgebroken vernieuwing van het leven, seksualiteit, vruchtbaarheid. Voor- en tegenspoed van mensen en steden hingen af van het wel en wee van deze speciale 'beschermengelen'. Zelfs het leefbaar zijn en blijven van streken, ja van hele landen waar periodiek grote droogten heersten, hing van haar af, daar haar regenmakerskwaliteiten toegedicht werden: indianen hebben de snelheid waar-

Geschilderde slang op een vaas uit de eerste helft van het vierde millennium voor Christus. Uit: Gimbutas, The goddesses and gods of old Europe. Myths and cult images. London, 1982, pagina 97.

mee bijvoorbeeld ratelslangen kunnen toeslaan in verband gebracht met de snelheid van een bliksem-schicht. De slangendansen van sommige Pueblo-indianen in de Verenigde Staten worden om deze reden nog steeds uitgevoerd.

Geen dier dat primitieve 'ambachtslieden' en 'kunstenaars' bij de productie en decoratie van totems, gebruiksvoorwerpen, artistieke en religieuze voorwerpen meer inspiratie heeft gegeven dan de slang. Zelfs in grotschilderingen zijn afbeeldingen van haar aangetroffen: Desmond en Ramona Morris refereren in hun *Men and Snakes* onder meer aan de 'Dome of Serpents' bij Rouffignac, in Centraal-Frankrijk. In een klein onderdeel van deze

omvangrijke grot, van waaruit kilometerslange tunnels diep de aarde invoeren, is een afbeelding ontdekt van wel honderden in elkaar verstrengelde slangen. Talrijk ook zijn de met slangenvoorstellingen gegraveerde stenen en benen voorwerpen die getuigenis afleggen van de preoccupatie van tal van volkeren met deze dieren.

De fascinatie van de vroegste mens voor de slang zal mede veroorzaakt zijn door de macht over leven en dood die zij bezat. Het toeslaan van met name een gifslang is met het blote oog nauwelijks te volgen. De wond die ze toebrengt is vaak onzichtbaar of onooglijk, maar de gevolgen ervan zijn al heel snel voelbaar en veelal rampzalig van afloop.

Houten slangmasker. Cameroen, 19e-20ste eeuw.
Uit: Nissenson & Jonas, pag. 31.

Bisschopsstaf, St.-Michael en de draak. Limoges, Frankrijk.
Eind 12e, begin 13e eeuw. Uit: Nissenson & Jonas, pag. 72.

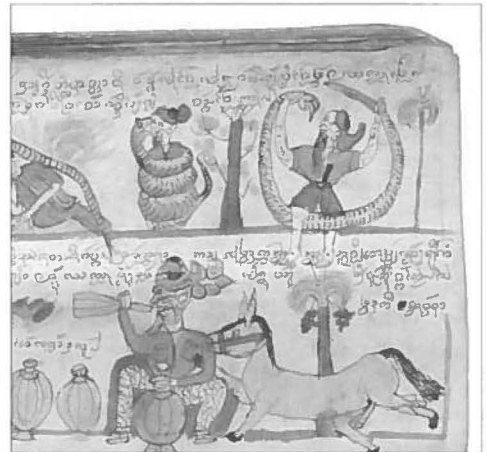

Slang op het graf van farao Ramses I, 1135 v. Chr.

Wij bieden u in deze eerste aflevering van *Litteratura Serpentina* in het nieuwe millennium een aantal artikelen aan dat de bijzondere rol van de slang in diverse culturen belicht. In het bijzonder willen wij de bijdragen van Amrita Sivanand en Daan van Kampenhout noemen. Beide auteurs hebben geen bijzondere binding met onze hobby of de herpetologie, maar beiden hebben zij wel spontaan 'ja' gezegd op een verzoek van de redactie om vanuit hun specifieke belevingswereld een en ander over slangen op papier te zetten.

Wij hopen u met dit themanummer óók een interessant aspect van het slangenhouden aan te bieden.

*Gijs van Aken
Marcel van der Voort*

Illustratie uit een 19e eeuwse waarzeggersboek uit Zuidoost-Azië.

